

Statens helsetilsyn – overordna i klagesaker

Fylkesmennene og Helsetilsyna i fylka gjer ca. **6000 (2005)** vedtak i klagesaker etter sosialtenestelova og ca. **700 (2005)** vedtak i klagesaker etter helselovgivinga. Dette er saker som kan dreie seg om alt frå klager på nivået for økonomisk sosialstønad til om ei pleietrengande eldre kvinne har rett til sjukeheimplass.

Statens helsetilsyn er overordna organ i slike saker. Dette inneber eit ansvar for å bidra til at regelverket blir praktisert så likt og godt som råd over heile landet. Overordna organ må også i spesielle tilfelle vurdere om vedtak skal gjerast om etter § 35 i forvaltningslova. Vedtak som Fylkesmannen og Helsetilsynet i fylket gjer i klagesaker, er i utgangspunktet endelege, og ein kan ikkje klage på dei, jf. § 28 i forvaltningslova. Dei som vedtaket gjeld, har heller ikkje krav på å få saka si vurdert av Statens helsetilsyn som overordna organ etter § 35 i forvaltningslova.

Rolla som overordna organ er viktig, fordi lik, god og føreseieleg behandling av klagesaker er ein sentral del av rettstryggleiken for brukarane og pasientane.

I tillegg til kontinuerleg styring, råd og rettleiing arbeider Statens helsetilsyn med å betre dei rapporterings- og registreringsystema som blir brukte i dag, og å utarbeide rettleiarar for korleis fylka skal behandle klagesakene. Når fylka behandlar slike saker, må dei ta stilling til juridiske og sosial- og helsefaglege problemstillingar som kan vere kompliserte. På helseområdet er det dessutan dei siste åra sett i verk store endringar. Viktigast er kanskje at pasientrettslova er endra og rusreforma gjennomført. Det er for eksempel Helsetilsynet i fylket som etter klage tar stilling til om det er i samsvar med lova å gi ein rusmiddelmissbrukar avslag på behandling, eller om ein pasient har rett til å få dekt utgiftene til nødvendig sjuketransport.

Dersom det oppstår prinsipielle lovtolkings-spørsmål i samband med at Statens helsetilsyn utøver rolla si som overordna organ, skal desse leggast fram for Sosial- og helsedirektoratet, som er delegert mynde til å fortolke dei sentrale lovene på både helse- og sosialrettsområdet.

Eksempel på sentrale klagereglar i helse- og sosiallovgivinga er:

Sosialtjenesteloven § 8–6

Pasientrettighetsloven § 7–2

Lov om helsetjenesten i kommunene § 2–4

Lov om tannhelsetjenesten § 2–3

Smittevernloven § 6–1

Retten til å be om å få vurdert eit mogleg plikt-brot etter pasientrettighetsloven § 7–4 er ikkje omtalt i denne artikkelen.

På Helsetilsynet sine heimesider finns ei samla oversikt over alle rettigheter og klageregler i sosial- og helse-tenesta.